

Національний фармацевтичний університет

Кафедра організації та економіки фармації

Сучасні механізми та методи формування системи цін на ліки

**ЛЕКТОР: к.фарм.н.
доц.
Тетерич Наталія
Володимирівна**

Теоретичні питання

1. Загальні правила таксування екстемпоральних ліків.
2. Тариф – визначення, економічна сутність, структура.
3. Порядок таксування різних лікарських форм (для самостійного вивчення).
4. Організація автоматизації таксування в умовах аптеки.
5. Фармацевтичне ціноутворення

Література

- 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення:
навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл./ А.С. Немченко, А.А.
Котвіцька, Г.Л. Панфілова та ін.; за ред. А.С. Немченко.-Х.:
Авіста-ВЛТ, 2007.- С. 330-347.**
- 2. Основы организации и экономики фармации в вопросах и
ответах (учебное пособие) в 2-х частях / Под ред. проф. А.С.
Немченко.-Х.:НФаУ, 2008.-Ч.1.- С. 98 (В №29).**
- 3. Немченко А.С. Фармацевтическое ценообразование.-Х.:
Радар, 1999.-С. 12-15.**

Аптекарська такса (**Taxa laborum**) як історична
категорія, сутність та призначення

Історичний аспект виникнення **Taxa laborum**

Taxa laborum – історична та економічна категорія, що існує більше 350 років

1672р.

Відкриття аптеки у Москві — виникнення першої аптекарської такси

1789р.

Виникнення першої друкованої такси (включала позиції з вартістю від 1 коп. до 40 копійок)

1822р.

Виникнення такси, яка повністю визначала порядок формування ціни. Визначала націнку на оптову ціну:

50% - на ліки, які не потребують виготовлення та змішування

100% - на ліки, які потребують виготовлення та

змішування інгредієнтів (з урахуванням “плати за труд”)

150% - на ліки, які потребують великих зусиль

1822р.

Виникнення першого радянського преїскуранту — Відпуск ліків за цінами, які враховували лише собівартість — Відсутність прибутку аптек

Аптекарська такса містила **750** найменувань

1953р.

Відміна застосування аптекарських такс — Порушення закону вартості — Зниження рентабельності аптек

1991р.

Упровадження тарифів у діяльність аптек

1996р.

Наказ МОЗ України від 31.12.1996 №395 «Про затвердження методичних рекомендацій по визначенню вартості виготовлення та фасування лікарських засобів та виробів медичного призначення»

Тариф – плата за виготовлення ліків, яка дозволяє компенсувати витрати, пов'язані з виготовленням ліків та отримувати прибутки від виробничої діяльності

ТАРИФ

Структура

Витрати виробництва

+

Прибуток

Трудові
витрати

Матеріальні
витрати

Тарифи за виготовлення лікарських засобів

(відповідно до методичних рекомендацій, затверджених
Наказом МОЗ України № 395)

№ п/п	Назва лікарської форми та технологічних операцій	Одиниці виміру	Вартість (грн.)	№ п/п	Назва лікарської форми та технологічних операцій	Одиниці виміру	Вартість (грн.)
1.	Виготовлення двохкомпонентного пропису:			1.6	Емульсії, суспензії, лініменти	фл.	0-24
1.1	Розчини для ін'єкцій в об'ємі 400-500мл 200-250мл 50-100мл в т.ч. стерилізація	фл. фл. фл. фл. опер.	0-70 0-75 0-70 0-68 0-36	1.7	Порошки дозовані, кількістю 10 Дозування кожних наступних 10 порошків	доз. опер	0-14 0-03
1.2	Очні краплі, мазі, ліки для новонароджених у т.ч. стерилізація	фл. опер.	0-36	1.8	Порошки недозовані, збори	упак.	0-16
1.3	Масла стерильні	фл.	0-14	1.9	Мазі, пасти	банка	0-36
1.4	Розчини та краплі для внутрішнього застосування 5000мл і більше 1000мл – 500мл 500мл - 400мл до 250мл	фл. фл. фл. фл.	0-33 0-23 0-11 0-10	1.10	Супозиторії кількістю 10 Дозування кожних послідуєчих 10 супозиторіїв	доз. опер.	0-49 0-11
1.5	Настої та відвари 1000мл та більше 400мл – 500мл до 250мл	фл. фл. фл. фл.	0-20 0-52 0-18 0-11	2	Додавання в будь-яку ЛФ кожного послідуєчого компоненту	опер.	0-05
				3	Відповідальність за роботу з отруйними, наркотичними, одурманюєчими та ін. речовинами	опер.	0-10
				4	Фасування ЛЗ та виробів медичного призначення	опер.	0-05

Таксування – визначення, структура ціни індивідуально виготовлених ліків (екстемпоральних)

Методика таксування та загальні правила

Таксування рецепту на лікарські засоби індивідуального виготовлення (екстемпоральні ліки)

Таксування

Визначення вартості екстемпоральної лікарської форми з урахуванням роздрібних цін на лікарські засоби (інгредієнти), що входять до її складу, а також упаковки і тарифу за виготовлення

Структура ціни на лікарську форму екстемпорального виготовлення

вартість інгредієнтів

+

вартість упаковки

+

тариф за виготовлення

Призначення тарифу

Відшкодування виробничих витрат та забезпечення прибутку від виготовлення екстемпоральних ліків

Загальні правила таксування рецептів на лікарські засоби, виготовленні індивідуально

1. Таксування здійснюється (записується) з лівого боку рецептурного бланку
2. Вартість кожного інгредієнту розраховується згідно з прописаною кількістю (без округлення часток копійок) та записується окремим рядком, навпроти назви інгредієнта
3. Ціна всіх інгредієнтів записується окремим рядком
4. Окремим рядком також записується:
  - визначена ціна упаковки;
  - тариф за виготовлення
5. Підрахування загальної вартості інгредієнтів, вартості упаковки, тарифу. Записується окремою строкою
6. Округлення часток копійки допускається лише у підсумковій ціні. (Наприклад, вартість пропису становить 2-52,8 — 2,53)

Порядок таксування рецептів на ліки індивідуального виготовлення

Методика таксування

Розрахунок кількості кожного інгредієнта, необхідного для виготовлення пропису

Розрахунок вартості кожного інгредієнту відповідно до прайс-листу

Підсумовування вартості інгредієнтів

Визначення вартості упаковки (коробка, банка, флакон) відповідно до прайс-листу

Визначення (формування) тарифу за виготовлення ЛФ з урахуванням особливостей

Визначення вартості пропису шляхом підсумовування попередньо визначених вартостей

Основні правила та порядок формування цін на екстемпоральні лікарські засоби

Формування тарифу за виготовлення ЛЗ екстемпорального виготовлення

Визначення лікарської форми пропису

- Розчини для ін'єкцій (враховуючи об'єм)
- Лікарські форми для новонароджених (враховуючи стерилізацію)
- Розчини та краплі для внутрішнього застосування (враховуючи об'єм)
- Порошки, дозовані 10
- Супозиторії, кількістю 10

Визначення кількості компонентів ЛФ

Відповідно до кількості інгредієнтів, що входять до його складу

Додавання в будь-яку лікарську форму кожного послідуєчого компонента (операція)

Визначення кількості доз прописаної ЛФ

Дозування кожних послідуєчих порошоків, супозиторіїв (операція)

Встановлення наявності у складі ЛФ наркотичних, отруйних речовин

Урахування відповідальності за роботу з отруйними, наркотичними, одурманюючими речовинами (операція)

Визначення необхідності фасування

Урахування витрат на фасування ЛЗ та ВМП (операція)

Особливості таксування окремих лікарських форм, виготовлених індивідуально

- таксування порошків;
- таксування супозиторіїв;
- таксування мазей;
- таксування розчинів

Особливості таксування окремих ЛФ

**Порошки,
супозиторії**

Виписані
роздільним
способом

Кількість
інгредієнтів
вказана в пропису

Виписані
розподільним
способом

Кількість
інгредієнтів
розраховується
множенням на 1
дозу

**Вага ректального
супозиторія – 3,0**

**Вага вагінального
супозиторія – 4,0**
(«-» вага інших **NB!**
інгредієнтів)

**Настої,
відвари**

Виписані із
зазначенням кількості
ЛРС та води

Кількість ЛРС та води вказана
в пропису

Виписані без
зазначення кількості
ЛРС та води

Використовують коефіцієнт
водопоглинання (множення
коефіцієнту водопоглинання
на кількість сировини)

**Розчини (ін
'екційні, очні)**

Концентрація сухих
речовин **менше 3%**

Розрахунок кількості
інгредієнтів відповідно до
прописаних

Концентрація сухих
речовин **більше 3%**

Використовують коефіцієнт
збільшення об'єму (K30)

- кількість сухих речов **A** помножують на K30;
- Кількість вод **A** загальна

Лікарська форма - порошки

0-32,5
0-92
0-01,28
1-25,78
0-32 t.l.
0-05 уп.
1-62,78
1,63 в касу

Rp.: Ephedrini hydrochloridi 0,025
Euphyllini 0,1
Sacchari 0,2
Misce ut fiat pulvis
D.t.d. №20
S.: по 1 порошку 3 рази
на день

Підпис
лікаря

Особиста
печатка

Печатка
ЛПЗ

Характеристика
пропису

- Рецепт за повну вартість
- Форма рецептурного бланку №1
- Додатковий реквізит: печатка ЛПЗ

Особливості
розрахунку
ціни

- ЛФ виписана розподільним способом
- Кількість компонентів складає 3 (трьохкомпонентний пропис)
- Порошок виписаний у кількості 20 доз
- Пропис містить наркотичну речовину Ephedrini hydrochloridi

Формування ціни виписаної ЛФ
(порядок розрахунків)

1 Розрахунок кількості інгредієнтів для виготовлення

Ефедрина	
гідрохлорид	0,025x20=0,5
Еуфілін	0,1x20=2,0
Цукор	0,2x20=4,0

2 Визначення вартості інгредієнтів відповідно до прайс-листу

Ефедрина	1,0-0-65	
гідрохлорид	0,5-0- <u>32,5</u>	
Еуфілін	1,0-0-46	
	2,0-0- <u>92</u>	
Цукор	100,0-0,32	
	4,0-1,28	
		Сума
		1-25,28

3 Визначення тарифу

Taxa laborum = 0-14+0-03+0-10+0-05=0-32

4 Визначення вартості упаковки

1 коробка = 0-05

5 Роздрібна ціна ЛФ

Сума вартості інгр-тів	1-25,78	}	<u>1-62,78</u>
Тариф	0-32		
Вартість упаковки	0-05		
			1-63 16

Лікарська форма - супозиторії

0-81,9 Rp.: Anesthesini
 3-78 Streptocidi aa 0.21
8-58 Ol. Cacao q.s.
 13-17,9 Misce ut fiant suppositorim
 0-76 t.l. rectalis
0,05 уп. D.t.d. №30
 13-98,9 S.: по 1 супозиторію двічі
 13-99 на день (хворому на
0 в касу онкологічне захворювання)

Підпис
лікаря

Особиста
печатка

Печатка
ЛПЗ

Характеристика
пропису

- Рецепт виписаний онкологічному хворому → безоплатно
- Форма рецептурного бланку №1
- Додатковий реквізит: печатка ЛПЗ

Особливості
розрахунку
ціни

- Лікарська форма виписана розподільчим способом
- Кількість компонентів складає 3 (трьохкомпонентний пропис)
- Супозиторії виписані у кількості 30 доз

Формування ціни виписаної ЛФ
(порядок розрахунків)

1 Розрахунок кількості інгредієнтів для виготовлення

Анестезин 0,21x30 доз=6,3
 Стрептоцид 0,21x30 доз=6,3
 Масло какао 3,0 (ректальні супозиторії)x30 доз=90,0
 90,0-(6,3+6,3)=77,4

2 Визначення вартості інгредієнтів відповідно до прайс-листу

Анестезин	1,0-0-13	
	6,3- <u>0-81,9</u>	
Стрептоцид	1,0-0-60	Сума
	6,3- <u>3-78</u>	13-17,9
Масло какао	10,0-1-10	
	77,4- <u>8-58</u>	

3 Визначення тарифу

Taxa laborum= 0-49+ (0-11x2)-0-05=0-76

4 Визначення вартості упаковки

1 коробка = 0-05

5 Роздрібна ціна ЛФ

Сума вартості інгр-тів	13-17,9	}	13-98,9
Тариф	0-76		13-99 ¹⁷
Вартість упаковки	0-05		<u>0</u>

Лікарська форма - розчини

0-0,75 Rр.: Codeini phosphatis 0,1
 0-16 Natrii bromidi 2,0
 0-21 Kalii bromidi 3,0
 0-54 Aquae purificatae ad 300 ml
 0-98,5 M.D.S.: по 1 стол. ложці
 0-26 t.l. тричі на день
 0-20 уп.

1-44,5
 1-45 в касу

Підпис
лікаря

Особиста
печатка

Печатка
ЛПЗ

Характеристика
пропису

- Рецепт за повну вартість
- Форма рецептурного бланку №1
- Додатковий реквізит: печатка ЛПЗ

Особливості
розрахунку
ціни

- Кількість компонентів складає 4 (чотирьохкомпонентний пропис)
- Обов'язковий розрахунок кількості сухих речовин (%), враховуючи відсутність прописаної кількості води
- Пропис містить наркотичну речовину - Codeini phosphatis

Формування ціни виписаної ЛФ
(порядок розрахунків)

1 Розрахунок кількості сухих речовин (%) у складі ЛФ

$$0,1+2,0+3,0=5,1 \quad 300\text{мл} - 100\%$$

$$5,1 \quad - 1,7\%$$

КЗ0 не враховується (кількість сухих речовин менше 3%)

2 Визначення вартості інгредієнтів відповідно до прайс-листу

Кодеїну фосфат	1,0-0-75	
	0,1-0-0,75	
Натрію бромид	1,0-0-08	Сума 0-98,5
	2,0-0-16	
Калію бромид	1,0-0-07	
	3,0-0-21	
Вода очищена	1000мл-1-80	
	300мл-0-54	

3 Визначення тарифу
Taxa laborum= 0-11+ (0-05x2)=0-26

4 Визначення вартості упаковки
1 флакон (від 50мл) = 0-20

5 Роздрібна ціна ЛФ

Сума вартості інгр-нтів	0-98,5	} 1-44,5
Тариф	0-26	
Вартість упаковки	0-20	
		1-45

Лікарська форма - мазі

0-30
4-20
1-35
0-28
6-13
0-46 t.l.
0-15 уп.
6-74
3,37 в касу

Rp.: Acidi salicylici 5,0
Glicerini 20,0
Resorcini 5,0
Vaselini ad 50,0
misce ut fiat unguentum
D.s.: змазувати шкіру
(ветерану I групи за загальними захворюванням)

Підпис
лікаря

Особиста
печатка

Печатка
ЛПЗ

Характеристика
пропису

- Рецепт виписаний пільговій групі населення → 50% вартості
- Форма рецептурного бланку №1
- Додатковий реквізит: печатка ЛПЗ

Особливості
розрахунку ціни

- Кількість компонентів складає 4 (чотирьохкомпонентний пропис)
- Проведення розрахунку вазеліну

Формування ціни виписаної ЛФ
(порядок розрахунків)

1 Розрахунок кількості інгредієнтів

Вазелін $50,0 - (5,0+20,0+5,0)=20,0$

К-та саліцилова
Глицирін
Резорцин

Відповідно до
кількості вказаної
у пропису

2 Визначення вартості інгредієнтів
відповідно до прайс-листу

Вазелін 10,0-0-14
20,0-0-28

К-та саліцилова 1,0-0-06
5,0-0-30

Глицирін 10,0-0-24
20,0-4-20

Резорцин 1,0-0-27
5,0-1-35

Сума
6-13

3 Визначення тарифу

Taxa laborum = $0-36 + (0-05 \times 2) = 0-46$

4 Визначення вартості упаковки

1 банка = 0-15

5 Роздрібна ціна ЛФ

Сума вартості інгредієнтів 6-13

Тариф 0-46

Вартість упаковки 0-15

6-74
19

Ціноутворення - процес формування цін на товари та послуги.

ОСНОВНІ СИСТЕМИ ЦІНОУТВОРЕННЯ

РИНКОВЕ ЦІНОУТВОРЕННЯ
(функціонує на підставі механізму попиту та пропозиції)

ЦЕНТРАЛІЗОВАНЕ ДЕРЖАВНЕ ЦІНОУТВОРЕННЯ
(формування цін державними органами)

Визначення та характеристика ціни

Ціна – це грошове вираження вартості товару
В умовах товарного виробництва та обігу продукти праці виробляються та реалізуються як товари

Ціна – це складна економічна категорія
В ній фіксуються практично всі основні економічні відносини в суспільстві (насамперед це стосується виробництва та реалізації товарів, формування їх вартості, а також створення, розподілу та використання грошових накопичень

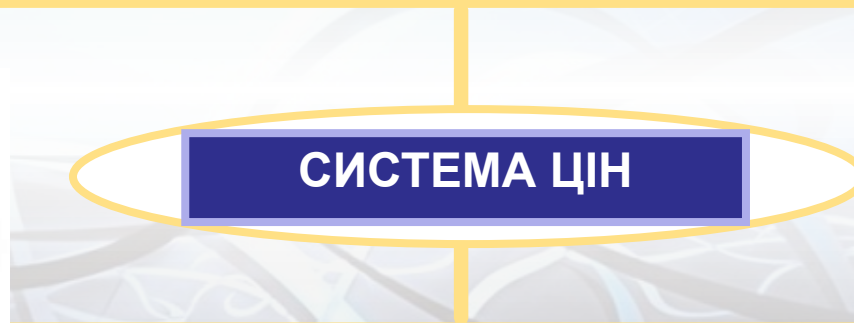
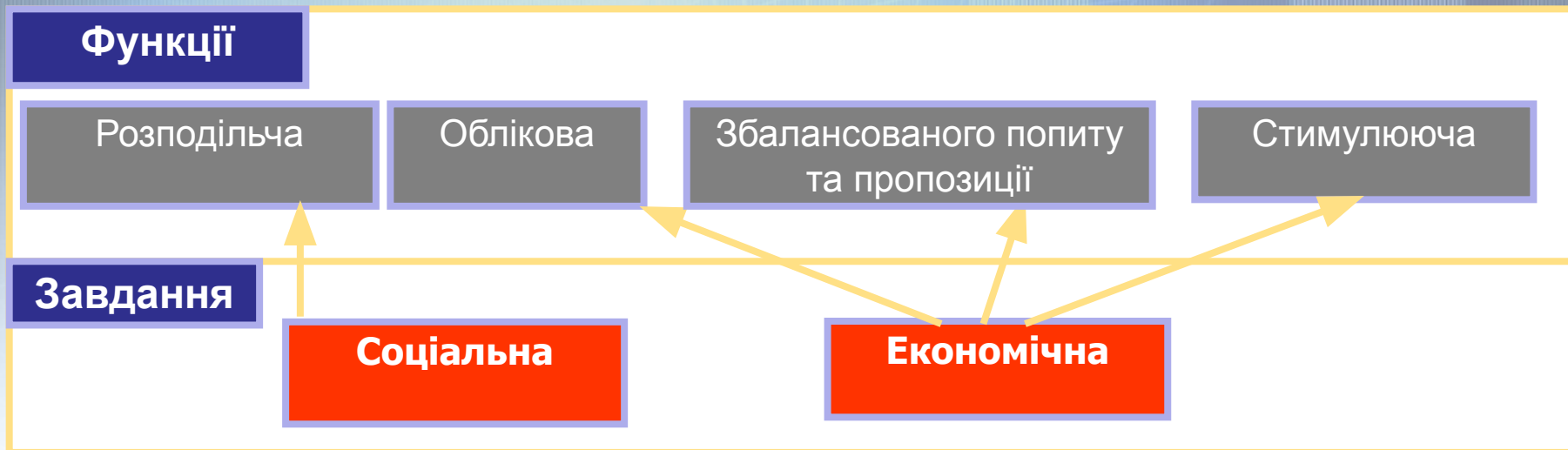
Ціна – це головна і універсальна форма зв'язку товаровиробника та ринку (робить можливою купівлю/продаж товару , і, як наслідок - саме існування виробника товару. Правильний вибір ціни є запорукою фінансової стійкості підприємства)

Основні принципи ціноутворення

- ▣ Наукова обґрунтованість;
- ▣ Цільова спрямованість;
- ▣ безперервність процесу ціноутворення;
- ▣ суспільна солідарність;
- ▣ єдність процесу
ціноутворення та контролю за цінами

Зміст системи цін в економічній теорії

ОСНОВНІ ЕКОНОМІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

Суспільно необхідні
затрати праці

Корисність
(споживча
вартість)

Якість товару

Платіжний попит

Соціально-економічні (специфічні) принципи ціноутворення на ЛЗ

Види, рівень та структура цін на ЛЗ

За галуззю застосування

Оптово-відпускна ціна виробника –

ціна одиниці імпортованого товару або ціна одиниці товару, встановлена договором, заключеним між вітчизняним виробником та суб'єктом господарчої діяльності, що здійснює оптову торгівлю ЛЗ

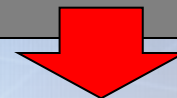
Закупівельна ціна дистриб'ютора –

ціна одиниці товару, яка визначається суб'єктом господарювання, що здійснює оптову торгівлю ЛЗ, для його подальшої релізації через аптечну мережу

Роздрібна ціна аптеки –

ціна одиниці товару, яка визначається суб'єктом господарювання, який здійснює реалізацію товару через аптечну мережу

За впливом держави

Регульована ціна -

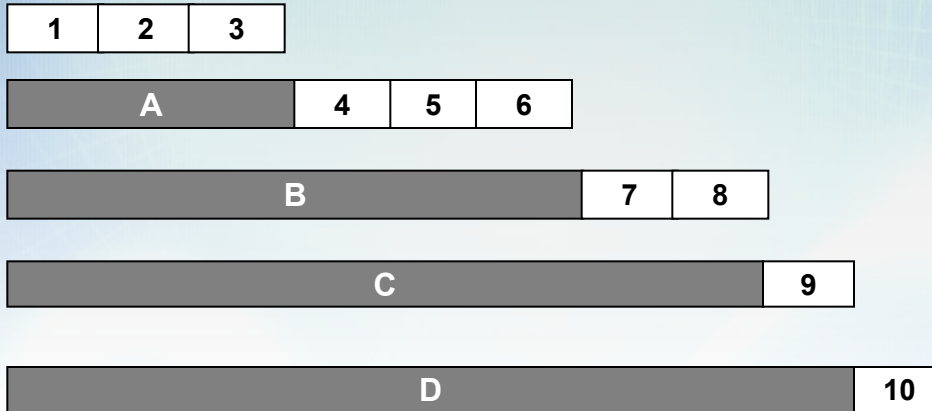
ціна, на формування якої органи державного управління накладають певні обмеження

Вільна ціна - ціна, яка формується під впливом ринкової кон'юнктури фармринка

Фіксована ціна - ціна, яка тимчасово встановлюється органами державного управління на відповідному рівні

Структура оптової та роздрібної ціни на ЛЗ промислового виробництва

A – виробнича собівартість

B – повна собівартість

C – оптова ціна

D – відпускна ціна аптечного складу
роздрібна ціна

1. Вартість сировини, інгредієнтів, тари та інш.
2. Інші матеріальні витрати (допоміжні матеріали, підготовка до виробництва та інш.).
3. Трудові витрати (основна і додаткова заробітна плата).
4. Позавиробничі витрати.
5. Витрати на наукові дослідження.
6. Витрати на фармацевтичну інформацію.
7. Прибуток фармацевтичних підприємств.
8. Податки: податок на прибуток та інш.
9. Торгова націнка оптової торгівлі (витрати, прибуток, податки)
10. Торгова націнка аптек (витрати, прибуток, податки)

Порівняльна характеристика переліків вітчизняних та імпортованих ЛЗ і ВМП, ціни на які підлягають державному регулюванню

№ з/п	Порівнювані показники	Переліки, визначені МОЗ за погодженням з Мінекономіки та затверджені їх спільними наказами	
		1997-2001 гг.	2002-2008 гг.
1.	Кількість міжнародних непатентованих найменувань препаратів	90	132
2.	Кількість препаратів за торговельним найменуванням	приблизно 300	приблизно 1500
3.	Частина препаратів від загальної кількості зареєстрованих в Україні лікарських засобів	приблизно 4 %	приблизно 13 %
4.	Співвідношення між вітчизняними та імпортованими лікарськими засобами %	30 / 70	40 / 60
5.	Кількість клініко-фармакологічних груп препаратів	4	9
6.	Середній рівень граничних торговельних надбавок до оптової ціни виробника (митної вартості) в аптечній мережі.	приблизно 43 % 45,5 % - ціни, що не підлягають ДР	2002г - біля 32 % 2003г - біля 30 % 2004г - біля 24% 2005г - біля 24% 2006г - 28,5% 2007г - 27,5%

Законодавче та нормативно-правове регулювання ціноутворення на ЛЗ

- Закон України «Про ціни і ціноутворення» № 507-ХП від 3.12.1990 р. зі змінами та доповненнями.
- Господарський кодекс України, 2003 р., статті 189-192.
- Постанова КМУ від 25.12.1996 р. № 1548 «Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів місцевих Рад з регулювання цін і тарифів» зі змінами та доповненнями.
- Постанова КМУ від 16.11.2001 р. № 1499 «Про внесення змін до деяких постанов КМУ щодо ціноутворення на лікарські засоби» був введений загальнодержавний механізм державного регулювання роздрібних цін на ЛЗ.
- Наказ Міністерства охорони здоров'я і Міністерства економіки України № 480/294 від 3.12.2001 р. «Про затвердження переліку вітчизняних та імпортованих ЛЗ та ВМП, ціни на які підлягають державному регулюванню.
- Указ Президента України від 24 квітня 2008 р. № 396/2008 «Про Міжвідомчу робочу групу з питань ціноутворення на лікарські засоби і ВМП, державних закупівель та реєстрації лікарських засобів»

Розміри граничних торговельних надбавок (націнок) на лікарські засоби і вироби медичного призначення, що реалізуються через аптечну мережу регламентуються постановами:

Постанова КМУ від 25.03.2009 р. № 333 «Деякі питання державного регулювання цін на лікарські засоби і вироби медичного призначення» із змінами згідно Постанови КМУ від 22.04.2015 р. № 449

Постанова КМУ від 17.10.2008 р. № 955 «Про заходи щодо стабілізації цін на лікарські засоби і вироби медичного призначення»

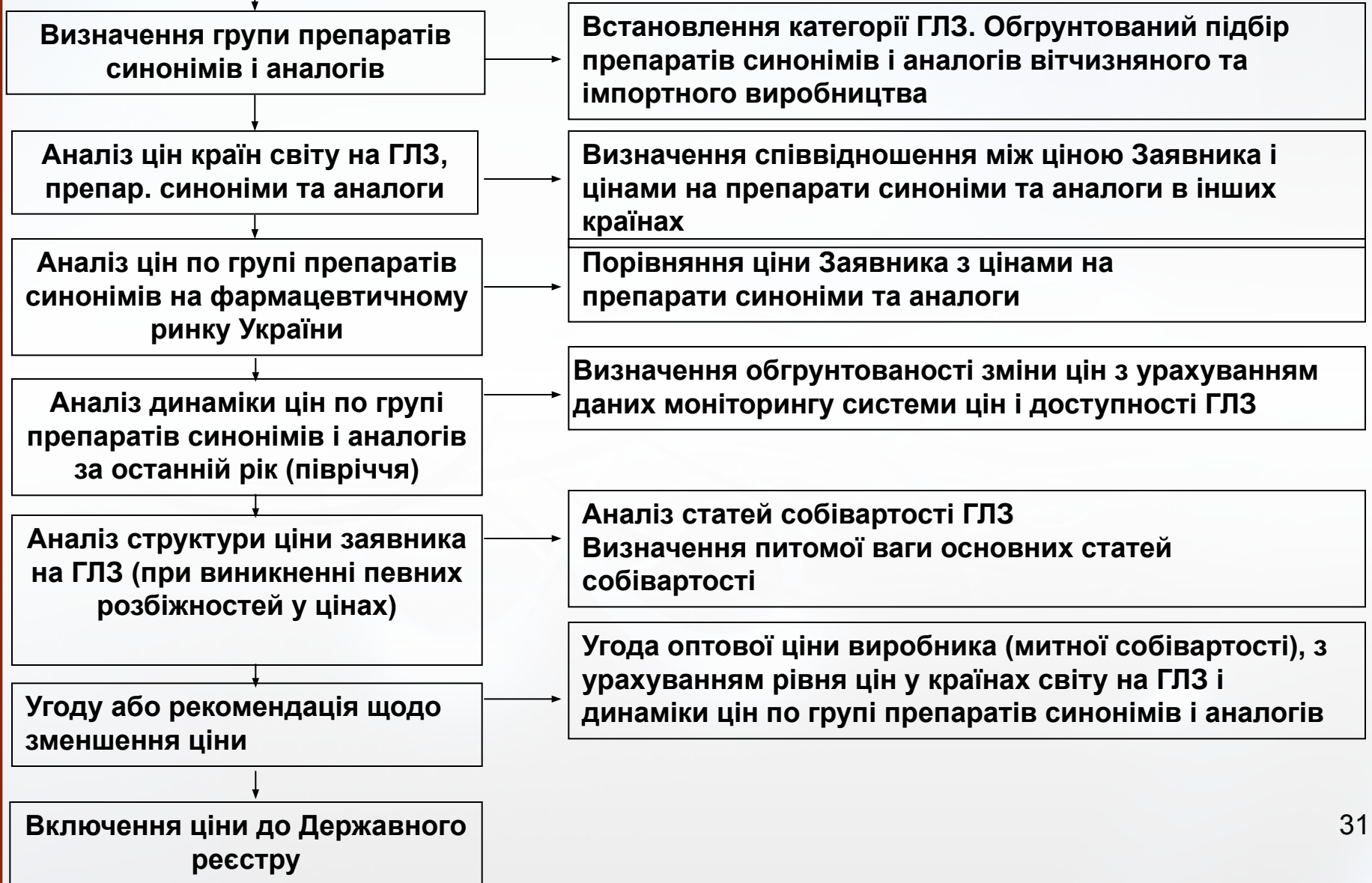

Постанова КМУ від 17.10.2008 р. № 955 «Про заходи щодо стабілізації цін на лікарські засоби і вироби медичного призначення»

На ЛЗ і ВМП, включені до Національного переліку ОЛЗ і ВМП (крім наркотичних, психотропних ЛЗ, прекурсорів та медичних газів) та обов'язкового мінімального асортименту (соціально орієнтованих) ЛЗ і ВМП для аптечних закладів, визначеного Міністерством охорони здоров'я (відмінено), граничні постачальницько-збутові надбавки не вище ніж 10 відсотків, що нараховуються до оптово-відпускної ціни з урахуванням податків та зборів, а граничні торговельні (роздрібні) надбавки не вище ніж 25 відсотків, що нараховуються до закупівельної ціни з урахуванням податків;

На ЛЗ (крім наркотичних, психотропних ЛЗ, прекурсорів та медичних газів) і ВМП, оптово-відпускні ціни на які внесені до реєстру оптово-відпускних цін на ЛЗ і ВМП, які придбаваються повністю або частково за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, граничні постачальницько-збутові надбавки не вище ніж 10% до задекларованої зміни оптово-відпускної ціни з урахуванням мита, податку на додану вартість та граничні торговельні (роздрібні) надбавки не вище ніж 10% до закупівельної ціни з урахуванням податку на додану вартість. Фактичний розмір оптово-відпускної ціни на кожен ЛЗ, дозування, споживчу упаковку ЛЗ, усі типи, види, марки ВМП не повинен перевищувати розміру внесеної до зазначеного реєстру оптово-відпускної ціни у гривнях.

Етапи експертизи цін ГЛЗ вітчизняного і закордонного виробництва

Аналіз роздрібних цін на ЛЗ в різних країнах у порівнянні з цінами в країні походження (Німеччини)

№	Торгова назва	Форма ЛЗ, дозування, фасовка	Виробник	Роздрібні ціни, долл.			Відхилення, %	
				Україна	Росія	Німеччина	Україна	Росія
1	АЦЦ - 100	Шип. табл. № 20	Hexal	3,08	3,57	3,16	- 2,5	- 12,9
2	Діане - 35	драже 0,035 мг № 21	Schering AG	6,95	8,49	11,87	- 41,4	- 28,5
3	Мезим - Форте	табл. № 20	Berlin - Chemie	1,28	1,37	5,45	- 76,5	- 74,8
4	Нон - овлон	драже 0,05 мг № 21	Schering AG	2,4	3,15	11,39	- 78,9	- 72,3
5	Пантенол - спрей	аерозоль для місц. пристосув. 130 г.	Ankerpharm GmbH	4,90	5,45	8,13	- 39,7	- 33,0
6	Ескузан	драже № 100	Schering AG	5,43	6,69	28,42	- 80,9	- 76,5
7	Беродуал Н	аерозоль 200 доз 10 мл	Boehringer Ingelheim	7,51	12,42	23,51	- 68,1	- 47,2
8	Фіналгон	мазь 50 г	Boehringer Ingelheim	3,01	3,69	7,44	- 59,5	- 50,4

Основні методи державного регулювання цін на ЛЗ

Прямі

Обмеження граничного рівня оптових і роздрібних торговельних надбавок

Встановлення граничних рівнів цін реалізації на ЛЗ

Встановлення цін на ЛЗ на базі співвідношення цін в інших країнах

Моніторинг оптових і роздрібних цін на ЛЗ*

Введення державної реєстрації (декларування) оптових цін виробників (митній вартості) ОЛЗ *

Методи державного регулювання цін на ЛЗ

Непрямі

Підписання договорів про ціни на ЛЗ між підприємствами і державою

Регулювання розміру прибутку виробників ЛЗ, введення граничних нормативів рентабельності

Пільгове оподаткування суб'єктів фармацевтичної діяльності

Проведення державних тендерів на закупівлю ЛЗ

Включення ЛЗ в перелік препаратів, які купуються за бюджетні кошти або за рахунок страхових внесків

Впровадження референтних цін на ЛЗ та реімбурсації і вартості

- * ефективні і перспективні методи державного регулювання цін на ЛЗ.

Методи державного регулювання системи цін на ЛЗ в країнах ЄС

Група країн (приклад країн в групі)	МЕТОДИ РЕГУЛЮВАННЯ ЦІН НА ЛЗ		ЛЗ, ціни на яких регулюються державою
	Оптової ціни виробника (імпортера)	Оптової ціни дистриб'ютора; роздрібною ціни	
I група - економічно розвинені і соціально направлені країни (Франція, Бельгія, Італія, Австрія, Норвегія і ін.)	<ul style="list-style-type: none"> - <i>переговори з виробниками;</i> - <i>система референтних цін;</i> - <i>державна реєстрація граничних цін;</i> - <i>моніторинг</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>встановлення диференційованої шкали торгівельних націнок;</i> - <i>встановлення граничного рівня торгівельної націнки;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>ЛЗ, вартість яких підлягає реімбурсації (Позитивний перелік);</i> - <i>всі зареєстровані ЛЗ</i>
II група - економічно розвинені країни (Німеччина, Великобританія, Нідерланди, Данія)	<ul style="list-style-type: none"> - <i>система референтних цін;</i> - <i>обмеження рентабельності на виробництво певних ЛЗ</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>встановлення диференційованої шкали торгівельних націнок</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>рецептурні ЛЗ</i>

Методи державного регулювання системи цін на ЛЗ в країнах Європи

Група країн (приклад країн в групі)	МЕТОДИ РЕГУЛЮВАННЯ ЦІН НА ЛЗ		ЛЗ, ціни на яких регулюються державою
	Оптової ціни виробника (імпортера)	Оптової ціни дистриб'ютора; роздрібною ціни	
III група - країни з економікою в "перехідній" стадії (Чехія, Болгарія, Польща, країни Балтії і ін.)	<ul style="list-style-type: none"> - державна реєстрація; - система референтних цін; - моніторинг; - обмеження рівня рентабельності вітчизняного виробника; - переговори з виробниками імпортних ЛЗ 	<ul style="list-style-type: none"> - встановлення граничного рівня торгівельної націнки; - встановлення диференційованої шкали торгівельних націнок 	Всі зареєстровані ЛЗ

Основні підходи до державного регулювання цін на ЛЗ в країнах СНД

Країна	Підходи до державного регулювання системи цін на ЛЗ		
	Механізм державного регулювання	Методи державного регулювання	ЛЗ, ціни на яких підлягають регулюванню
Білорусь	Загальнодержавний	<ul style="list-style-type: none"> - Диференційована шкала торговельних надбавок (опт. і роздрібних) - Моніторинг системи цін 	Ціновий перелік Окремі ОЛЗ
Арменія	Загальнодержавний	Фіксовані ціни	Перелік ЖВНЛЗ
Казахстан	Загальнодержавний	<ul style="list-style-type: none"> □ Граничний рівень закупівельних цін □ Граничний рівень роздрібних торговельних націнок 	Перелік ГОБМД
Росія	Загальнодержавний Регіональний	<ul style="list-style-type: none"> □ Державна реєстрація граничних відпускних цін □ Моніторинг системи цін □ Граничний рівень торговельних націнок 	Перелік ЖВНЛЗ Окремі ЖВНЛЗ Перелік ЖВНЛЗ
Узбекистан	Загальнодержавний	Референтне ціноутворення	Перелік ОЛЗ
Україна	Загальнодержавний	<ul style="list-style-type: none"> - Граничний (диференційований) рівень торговельних націнок (опт. і роздрібних) - Моніторинг цін (вибірковий) - Державне декларування граничних оптово-відпускних цін - Референтне ціноутворення 	Перелік ОЛЗ Бюджетний перелік ЛЗ для лікування гіпертонічної хвороби

- I. **Встановлення граничного рівня постачальницько-збутової і торгівельної (роздрібною) націнки** (ПКМУ від 17.10.2008 г. № 955 із змінами і доповненнями згідно ПКМУ от 25.03.2009 г. №333); **с 01.01.2013 г.** введено диференційовані торгівельні націнки (ПКМУ от 24.09.2012 г. №880)
- II. **Декларація змін оптово-відпускних цін на ЛЗ** (ПКМУ от 14.07.2014 г. №488, №489 «Про декларування зміни оптово-відпускних цін на лікарські засоби і вироби медичного призначення станом на 14 липня 2014 року та внесення їх до реєстру»; **методика запропонована НФаУ в 2002 г.**
- III. **Референтне ціноутворення** (ПКМУ від 25.04.2012 г. № 340 «Про реалізацію пілотного проекту щодо запровадження державного регулювання цін на ЛЗ для лікування осіб з гіпертонічною хворобою» (с изменениями и дополнениями: Приказ Минздрава Украины от 23.08.2013 г. №755, ПКМУ от 12.06.2013 г. № 554); ПКМУ от 02.07.2014 г. №240 « Про референтне ціноутворення на ЛЗ та вироби медичного призначення, що закуповуються за кошти державних та місцевих бюджетів»; **методика НФаУ, 2008 г.**
- IV. **Принято новий Закон України от 21.06.2012 г. №5007-VI «Про ціни і ціноутворення» ст. 19 Державне спостереження цін. Системний мониторинг оптово-отпускных и розничных цен на ЛС. ; методика НФаУ, 2010 г.**
- V. **Закон України «Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні» от 27.03. 2014 г. № 1166-VII.(НДС-7%).**
- VI. **Проект Закону України « Про прозорість ціноутворення на ЛЗ»**

Особливості визначення ПДВ при постачанні ЛЗ і ІМН в аптеках, фарм. фірмах

1 квітня 2014 г. згідно змінам до статті п. 193.1 НКУ, розділ V та згідно із Законом України від 27.03.2014 р. № 1166-VII «Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні, НДС – **7 % по операціях по постачанню ЛС, дозволених для виробництва і вживання в Україні і внесених до Державного реєстру ЛЗ (у тому числі аптечними установами), а також по постачанню ІМН, включених в перелік КМУ.**

Адміністративно-господарські санкції за порушення законодавства про ціни і ціноутворення

«Порушення вимог формування, встановлення і вживання державних регу...

Показник доступності основних лікарських засобів $\cong D$

I_x $\cong$ індекс зміни середньої заробітної плати за визначений період;

$Z_{\min}$ $\cong$ мінімальна заробітна плата за той же період;

$$D = \frac{I_x \cdot Z_{\min}}{I_s \cdot V_{\min}}$$

I_s – зведений індекс цін на основні лікарські засоби за той же період;

$V_{\min}$ – прожитковий мінімум за той же період.

Аналіз методів ціноутворення в аптеках і фармацевтичних фірмах у залежності від форми власності та напрямку діяльності

✓ Аптеки державної форми власності

- у центральній частині міста - ціноутворення з орієнтацією на конкурентів, з елементами методу ціноутворення на основі цінності товару, що відчувається
- у спальних районах - «собівартість плюс націнка»
- з правом виготовлення лікарських засобів - методичні рекомендації, розроблені на кафедрі ОЕФ
- міжлікарняні аптеки - метод «собівартість плюс націнка»

Знижки пенсіонерам і учасникам ВВВ, в основному з орієнтацією на рівень знижок, установлених конкурентами

Аналіз методів ціноутворення в аптеках і фармацевтичних фірмах у залежності від форми власності та напрямку діяльності

✓ **Аптеки приватної форми власності**

- у центральній частині міста - ціноутворення з орієнтацією на конкурентів, з елементами методу ціноутворення на основі цінності товару, що відчувається
- у спальних районах - «собівартість плюс націнка»

Знижки пенсіонерам, накопичувальні знижки, прості оптові знижки з орієнтацією на економічні розрахунки

Пріоритетні напрямки удосконалення ціноутворення на лікарські засоби

Реалізація основних принципів:

- *обґрунтованість,*
- *прозорість*
- *гласність*

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ:

1. Вдосконалення декларування (реєстрації) оптово-відпускних цін виробниками, ведення Державного реєстру оптово-відпускних цін на ОЛЗ;
2. Проведення систематичного моніторингу оптово-відпускних цін виробниками, відпускних цін оптових фірм і роздрібних цін аптек, а також показників доступності ліків;
3. Формування інформаційної бази даних вітчизняних і світових цін виробників ОЛЗ;
4. Розробка ефективного механізму державного регулювання системи цін на лікарські засоби і реімбурсації їх вартості;
5. Впровадження референтних ціноутворення, а також цінової політики єдиних роздрібних цін на ОЛЗ

ТЕСТ №1

Під час таксування настоїв/відварів обов'язково потрібно враховувати:

- А) коефіцієнт збільшення об'єму*
- Б) витратний коефіцієнт*
- В) коефіцієнт водопоглинання**

ТЕСТ №2

Коефіцієнт збільшення об'єму при визначенні роздрібної ціни на розчини в умовах аптеки враховується у разі:

- А) концентрація сухих речовин більше 5%*
- Б) концентрація сухих речовин не менш, ніж 3%**
- В) концентрація сухих речовин більш, ніж 3%?*
- Г) концентрація сухих речовин більше 4%*

ТЕСТ №3

У якому разі при таксуванні екстемпоральної лікарської форми буде враховуватись додатковий тариф?:

- А) за додавання у пропис кожного наступного компоненту більше 2**
- Б) за додавання у пропис кожного наступного компоненту більше 3*
- В) за додаткові десятки порошків та супозиторіїв*
- Г) за відповідальність роботи з речовинами на ПКО*
- Д) за збільшений об'єм лікарської форми*

ТЕСТ №4

Назвіть класифікацію цін за галуззю застосування

- А) *оптово-відпускні ціни виробника**
- Б) *вільні ціни*
- В) *закупівельні ціни дистриб'юторів**
- Г) *регульовані ціни*
- Д) *роздрібні ціни аптеки**

ТЕСТ №5

Регульована ціна –це:

- А) ціна, на формування якої органи державного управління накладають певні обмеження**
- Б) ціна, яка тимчасово встановлюється органами державного управління на відповідному рівні*
- В) ціна, яка формується під впливом ринкової кон'юнктури фармринка*

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!